

USTAVNI SUD CRNE GORE

PODGORICA

Vlada Crne Gore, na sjednici od _____ 2026. godine, razmotrila je Predlog za ocjenu saglasnosti sa Ustavom odredaba člana 38 stav 1 tač. 2, 6, 7, 9 i 11 i člana 103 st. 2 i 5 Zakona o Vojski Crne Gore („Službeni list CG“, br. 51/17 i 34/19), koju je podnio predsjednik Crne Gore Jakov Milatović, i s tim u vezi daje sljedeće

MIŠLJENJE

Podnositelj u Predlogu, između ostalog, navodi da osporene odredbe člana 38 stav 1 tač. 2, 6, 7, 9 i 11 i člana 103 st. 2 i 5 Zakona o Vojski Crne Gore („Službeni list CG“, br. 51/17 i 34/19) su u suprotnosti sa članom 130 stav 1 tač. 1 i 3 Ustava Crne Gore.

Smatramo da nema osnova za prihvatanje podnesenog Predloga.

U skladu Ustavom, predsjednik Crne Gore komanduje Vojskom na osnovu odluka Savjeta za odbranu i bezbjednost, a ministar odbrane obezbjeđuje izvršavanje odluka o komandovanju Vojskom. Međutim, Vojska Crne Gore, kao i sve vojske svijeta, ima redovne aktivnosti, koje iziskuju svakodnevno donošenje odluka za njihovu realizaciju. Ove aktivnosti podrazumijevaju sprovođenje obuke i vojnih vježbi na teritoriji Crne Gore, izvođenje radova u skladu sa posebnim ugovorima (radovi na putnoj infrastrukturi za potrebe opština), međunarodne saradnje, ispunjavanja obaveza po osnovu članstva u NATO i sl. Za realizaciju ovih aktivnosti na dnevnom nivou potrebno je donošenje određenih odluka, koje u skladu sa vojnom terminologijom predstavljaju odluke o upotrebi Vojske. S obzirom da Savjet za odbranu i bezbjednost predstavlja tijelo koje se sastoji od predsjednika Crne Gore, predsjednika Skupštine i predsjednika Vlade, koje nema redovne sjednice, već se sastaje po potrebi, ukoliko bi bila neophodna odluka Savjeta za redovne dnevne aktivnosti Vojske, došlo bi do paralize sistema odbrane. Pripadnici Vojske bi čekali po više mjeseci da se održi sjednica Savjeta za odbranu i bezbjednost prije započinjanja bilo koje dnevne aktivnosti, što bi u krajnjem Vojsku napravilo nespremnom i neefikasnom da vrši dodijeljene misije i zadatke. Iz ovog razloga Zakonom o Vojski Crne Gore propisano je da ministar odbrane donosi odluke o upotrebi Vojske u drugim aktivnostima u zemlji (član 38 stav 1 tačka 2 Zakona o Vojski Crne Gore). Ovom normom se ni na koji način ne preuzimaju nadležnosti Savjeta za odbranu i bezbjednost, već naprotiv stvaraju uslovi da pripadnici Vojske budu spremni i obučeni da blagovremeno izvršavaju odluke o komandovanju Savjeta.

Odredbama člana 38 stav 1 tač. 6, 7 i 9 Zakona o Vojski Crne Gore propisano je da ministar odbrane predlaže Savjetu za odbranu i bezbjednost postavljenje i razrješenje načelnika Generalštaba, unapređivanje, postavljenje i razrješenje oficira i imenovanje i razrješenje oficira za vojno-diplomatskog predstavnika. U skladu sa članom 130 stav 1 tačka 3 Ustava, Savjet za odbranu i bezbjednost postavlja, unapređuje i razrješava oficire Vojske. Postupak postavljenja, unapređenje, razrješenja i imenovanja je postupak koji nije Ustavom uređen, pa ga je trebalo, u skladu sa članom 16 stav 1 tačkom 5 Ustava zakonom precizirati. Predlaganje postavljenja, razrješenja i imenovanja oficira propisana

je u nadležnost ministra odbrane, iz razloga što je ministar starješina organa, zato što, za razliku od članova Savjeta za odbranu i bezbjednost, ima neposredan uvid u ocjene, obrazovanje, usavršavanja, kvalitet rada, kvalitet vršenja dužnosti, liderske sposobnosti lica za koje se podnosi predlog Savjetu. Takođe, ministar odbrane, uz svoje prve saradnike u koje spada i načelnik Generalštaba, poznaje potrebe službe i ima znanja i kompetencije da Savjetu predloži najbolje kandidate. Nadležnost za predlaganje ni na koji način ne umanjuje ustavne nadležnosti Savjeta, jer krajnja odluka za postavljenje, razrješenje i imenovanje je na Savjetu koji nije obavezan da prihvati predloge. Potrebno je naglasiti da se uz svaki predlog, Savjetu dostavlja kompletna dokumentacija u vezi uslova koje ispunjava oficir neophodnih za donošenje odluke o postavljenju, razrješenju ili imenovanju.

Kad je u pitanju unapređenje oficira, potrebno je istaći da je ovaj postupak uređen Zakonom o Vojski Crne Gore (čl. 83 do 89) i Pravilnikom o unapređivanju oficira i podoficira Vojske Crne Gore („Službeni list CG“, broj 101/21). Unapređivanje u Vojsci vrši se u skladu sa potrebama službe koje se utvrđuju Planom unapređivanja vojnih lica, koji donosi Ministarstvo odbrane, na predlog Generalštaba. Na osnovu plana i liste lica koja ispunjavaju uslove za unapređivanje, komisija, koju u skladu sa navedenim pravilnikom, obrazuje ministar odbrane, vrednuje ispunjenost uslova kandidata za unapređivanje i sačinjava rang listu. Na osnovu rang liste ministar odbrane dostavlja predlog za unapređivanje oficira Savjetu za odbranu i bezbjednost. Kao i u slučaju postavljenja, razrješenja i imenovanja Savjet nije obavezan da prihvati predlog ministra odbrane, pa samim tim ne stoji tvrdnja da zakonske nadležnosti ministra odbrane krše ustavne nadležnosti Savjeta za odbranu i bezbjednost.

Neophodno je istaći da ne postoji primjer u uporednoj praksi po kojem je pojedinac ili tijelo sa nadležnostima Savjeta za odbranu i bezbjednost istovremeno nadležno i za predlaganje i odlučivanje o postavljenju, unapređenju, razrješenju i imenovanju oficira.

Uzimajući u obzir navedeno, sasvim je jasno da članovi Savjeta nijesu u mogućnosti da neposredno prate rad oficira Vojske, njihov nivo sposobnosti, lične karakteristike, ambicije i sl., pa samim tim osporene norme u skladu sa kojima ministar odbrane predlaže postavljenja, unapređenje, razrješenja i imenovanja oficira nijesu u suprotnosti sa Ustavom, već predstavljaju olakšicu članovima Savjeta da donesu najbolje odluke.

Institut vršioca dužnosti predstavlja standard za sve vojske svijeta. Njegov cilj je osiguravanje neometenog vršenja dužnosti u Vojsci do povratka lica koje je spriječeno da vrši svoju dužnost ili do sticanja uslova da nadležna tijela donesu odgovarajuće odluke. Članom 38 stav 1 tačka 11 i članom 103 st. 2 i 5 propisano je da ministar odbrane određuje vršioca dužnosti za formacijska mjesta oficira, da na formacijsko mjesto oficira za vršioca dužnosti određuje se oficir i da vršilac dužnosti tu dužnost može obavljati najduže 18 mjeseci. Vršilac dužnosti može se odrediti umjesto profesionalnog vojnog lica, koje je privremeno spriječeno da vrši dužnost duže od mjesec dana, ili na upražnjeno formacijsko mjesto. Profesionalno vojno lice koje se određuje za vršioca dužnosti mora ispunjavati kriterijume propisane za postavljanje na tu dužnost. Određivanje vršioca dužnosti je neophodno u situacijama kada oficiri i podoficiri nijesu u mogućnosti da duže od 30 dana vrše svoju dužnost (bolovanje, usavršavanje, učešće u međunarodnim

snagama u inostranstvu, i sl.). U tim slučajevima oficir i podoficir koji se određuje za vršioca dužnosti, tu dužnost vrši uz dužnost formacijskog mjesta na koji je postavljen. Određivanje vršioca dužnosti na upražnjeno formacijsko mjesto najčešće se vrši zbog kašnjenja Savjeta za odbranu i bezbjednost da, na osnovu predloga ministra odbrane, postavi oficire na dužnosti formacijskog mjesta. Najveći broj oficira Vojske, koji su određeni za vršioca dužnosti upražnjenog formacijskog mjesta, predloženi su Savjetu za postavljenje na ta ista mjesta. Trenutno u Vojsci na odluke o postavljenju Savjeta čeka više od 70 oficira. Ovo predstavlja veliki problem, jer dužnosti u Vojsci ne mogu da se odlažu, već je neophodno trenutno reagovanje sistema odbrane do donošenja odgovarajućih odluka Savjeta za odbranu i bezbjednost. Uzimajući u obzir ograničeni rok na koji se određuju vršioci dužnosti, kao i potrebu vršenja službe, koja se u postupku određivanja vršioca dužnosti cijeni za svako pojedinačno formacijsko mjesto, jasno je da ove norme nijesu u suprotnosti sa članom 130 stav 1 Ustava Crne Gore.

Na osnovu svega izloženog smatramo da odredbe člana 38 stav 1 tač. 2, 6, 7, 9 i 11 i člana 103 st. 2 i 5 Zakona o Vojsci Crne Gore nijesu nesaglasne sa Ustavom Crne Gore.